

Het wetsvoorstel op de Veiligheidsregio's bevat weeffouten!

De veiligheidsregio's passen in het streven van de overheid om burgers in onze complexe en gedifferentieerde samenleving te beschermen tegen rampen en crises. De keuze voor veiligheidsregio's kan leiden tot een verdere professionalisering en kwaliteitsverbetering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Toch bevat dit wetsvoorstel een aantal belangrijke weeffouten.

Allereerst betreft dit de onheldere positie van de voorzitter van de veiligheidsregio ten opzichte van zijn collega's, de lokale burgemeesters. In het wetsvoorstel is geregeld dat de voorzitter van de veiligheidsregio doorzettingmacht heeft ten opzichte van zijn collega-burgemeesters bij een ramp of crisis van "meer dan plaatselijke betekenis". Het wetsvoorstel geeft overigens niet aan wat hier onder moet worden verstaan. Zal de superburgemeester in de praktijk door zijn collega's gezien worden als degene die op "hun" grondgebied en over "hun" inwoners ingrijpende beslissingen mag nemen? Een burgemeester is te allen tijde geroepen de belangen van de inwoners van zijn of haar eigen gemeente te behartigen en zal zich niet gemakkelijk laten overrulen door een collega. Ook de regeling van de eventuele verantwoording door de voorzitter van de veiligheidsregio achteraf aan de betreffende gemeenteraad, wekt bevreemding aangezien deze raad geen enkel machtsmiddel jegens deze bestuurder heeft. Deze constructie past dan ook niet in ons staatsrechtelijk en democratisch bestel. Daarbij komt dat de voorzitter van de veiligheidsregio zelf ook burgemeester is en de belangen van zijn eigen gemeente moet behartigen. Tijdens een grootschalige Gelderse oefening gaf burgemeester Ter Horst van Nijmegen aan "scherper te kunnen zeilen" als de CdK van zijn doorzettingmacht gebruik maakt, op het moment dat deze 'eigen' belangenafweging voor de voorzitter van de veiligheidsregio aan de orde is. Bij conflicten tussen burgemeesters moet de CdK arbitrerend kunnen optreden. Niet voor niets is er in augustus 2005 een motie aanvaard

(kamerbreed) waarin staat dat de doorzettingmacht van de CdK gehandhaafd dient te worden. Met gezag boven partijen staand, een terughoudende opstelling in de operationele aansturing, maar in staat om daar waar nodig een bovenlokale afweging te maken vormen in deze bevoegdheid belangrijke elementen. Uiteraard op basis van een goede informatiepositie; een wettelijke verankering van de liaison, ter waarborging van deze informatiepositie van de CdK in de koude en warme fase is dan ook vanzelfsprekend. Overigens ook wanneer de doorzettingmacht onverhoopt toch anders geregeld wordt.

Ook in de relatie met de andere rijksheren vervult de CdK van oudsher een coördinerende rol en vormt hierdoor een belangrijke schakel voor de minister van BZK met de in de provincie aanwezige overheidsinstanties (rijksheren). Niet voor niets kwam de minister van BZK met de wens om haar eenzelfde coördinerende rol toe te delen ten opzichte van haar collega-ministers, hetgeen ik ook onderschrijf.

De regionalisering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing leidt tot een drastische afname van het aantal plannen. Een positieve ontwikkeling, op voorwaarde dat de gemeentelijke betrokkenheid en verankering van de plannen gewaarborgd blijft. Het is wel vreemd dat op de nieuwe planvorming geen toezicht meer zal worden uitgeoefend. Ik pleit voor het beleggen van het interveniërend toezicht bij de CdK als provinciaal of rijksorgaan. Democratische legitimatie, nabijheid en kennis van de bestuurlijke verhoudingen, spelen hierbij een belangrijke rol. Ik maak me bij de ingezette regionalisering wel zorgen om de positie en betrokkenheid van de vrijwillige brandweermensen. Kwaliteitseisen dienen aan het niveau van de brandweezorg gesteld te worden, maar het is aan de brandweerorganisaties zelf om organisatorisch tot maatwerk te komen. Afgedwongen regionalisering kan de binding van de vele vrijwilligers met hun korps onder druk zetten.

Het wetsvoorstel kan aan kracht winnen indien bovenstaande weeffouten worden hersteld. Door een duidelijker positionering van de CdK, van oudsher een van de partners op het gebied van veiligheid, worden staatsrechtelijke onvolkomenheden voorkomen en wordt recht gedaan aan hetgeen zich in de afgelopen decennia reeds bewezen heeft.

*Clemens Cornielje,
commissaris van de Koningin in de provincie Gelderland
lid van de Adviescommissie Veiligheid van het IPO*